

340.11  
L12

TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI

**Giáo trình**  
**LÍ LUẬN CHUNG**  
**VỀ NHÀ NƯỚC VÀ PHÁP LUẬT**  
(Tái bản lần thứ ba)

**NHÀ XUẤT BẢN TƯ PHÁP**  
**HÀ NỘI - 2019**

## MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI GIỚI THIỆU	5
Chương I	
NHẬP MÔN LÍ LUẬN CHUNG VỀ NHÀ NƯỚC VÀ PHÁP LUẬT	7
I. Lí luận chung về nhà nước và pháp luật - một ngành khoa học pháp lí	7
II. Lí luận chung về nhà nước và pháp luật - một môn học	20
Chương II	
NGUỒN GỐC VÀ KIỂU NHÀ NƯỚC	23
I. Khái niệm nhà nước	23
II. Nguồn gốc nhà nước	28
III. Kiểu nhà nước	36
Chương III	
BẢN CHẤT NHÀ NƯỚC	53
I. Khái niệm bản chất nhà nước	53
II. Bản chất nhà nước Việt Nam hiện nay	64
Chương IV	
CHỨC NĂNG NHÀ NƯỚC	73
I. Khái niệm chức năng nhà nước	73
II. Phân loại chức năng nhà nước	76
III. Chức năng nhà nước qua các kiểu nhà nước	79
IV. Chức năng Nhà nước Việt Nam hiện nay	87

<b>Chương V</b>	
<b>BỘ MÁY NHÀ NƯỚC</b>	
I.	Khái niệm bộ máy nhà nước 97
II.	Bộ máy nhà nước qua các kiểu nhà nước 103
III.	Một số nguyên tắc cơ bản trong tổ chức và hoạt động của bộ máy nhà nước 106
IV.	Bộ máy Nhà nước Việt Nam hiện nay 115

<b>Chương VI</b>	
<b>HÌNH THỨC NHÀ NƯỚC</b>	
I.	Khái niệm hình thức nhà nước 123
II.	Hình thức nhà nước qua các kiểu nhà nước 130
III.	Hình thức Nhà nước Việt Nam hiện nay 144

<b>Chương VII</b>	
<b>NHÀ NƯỚC TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ</b>	
I.	Khái niệm hệ thống chính trị 147
II.	Vị trí, vai trò của nhà nước trong hệ thống chính trị 150
III.	Quan hệ giữa nhà nước với các tổ chức khác trong hệ thống chính trị 152
IV.	Nhà nước trong hệ thống chính trị Việt Nam hiện nay 160

<b>Chương VIII</b>	
<b>NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN</b>	
I.	Khái niệm nhà nước pháp quyền 167
II.	Các đặc trưng và giá trị cơ bản của nhà nước pháp quyền 171
III.	Xây dựng nhà nước pháp quyền ở Việt Nam hiện nay 183

<b>Chương IX</b>	
<b>NHÀ NƯỚC VÀ CÁ NHÂN</b>	
I.	Khái niệm và nội dung quan hệ giữa nhà nước và cá nhân 191
II.	Những bảo đảm cho quan hệ giữa nhà nước và cá nhân 195

III.	Quan hệ giữa nhà nước và cá nhân qua các kiểu nhà nước	197
IV.	Quan hệ giữa nhà nước và cá nhân ở Việt Nam hiện nay	199

### Chương X

	<b>NGUỒN GỐC VÀ KIỂU PHÁP LUẬT</b>	209
I.	Khái niệm pháp luật	209
II.	Nguồn gốc pháp luật	214
III.	Kiểu pháp luật	215

### Chương XI

	<b>PHÁP LUẬT TRONG HỆ THỐNG CÔNG CỤ ĐIỀU CHỈNH QUAN HỆ XÃ HỘI</b>	229
I.	Điều chỉnh quan hệ xã hội	229
II.	Vị trí, vai trò của pháp luật trong hệ thống công cụ điều chỉnh quan hệ xã hội	238
III.	Quan hệ giữa pháp luật và các công cụ khác trong hệ thống công cụ điều chỉnh quan hệ xã hội	246
IV.	Hoàn thiện hệ thống công cụ điều chỉnh quan hệ xã hội ở Việt Nam hiện nay	252

### Chương XII

	<b>BẢN CHẤT VÀ VAI TRÒ CỦA PHÁP LUẬT</b>	257
I.	Bản chất pháp luật	257
II.	Vai trò của pháp luật	268

### Chương XIII

	<b>HÌNH THỨC VÀ NGUỒN CỦA PHÁP LUẬT</b>	283
I.	Khái niệm hình thức, nguồn của pháp luật	283
II.	Các loại nguồn của pháp luật	286
III.	Nguồn của pháp luật Việt Nam hiện nay	295

<b>Chương XIV</b>	
<b>QUY PHẠM PHÁP LUẬT</b>	
I.	Khái niệm quy phạm pháp luật 313
II.	Cơ cấu của quy phạm pháp luật trong văn bản quy phạm pháp luật 318
III.	Cách trình bày quy phạm pháp luật trong văn bản quy phạm pháp luật 324
IV.	Phân loại quy phạm pháp luật 326
<b>Chương XV</b>	
<b>HỆ THỐNG PHÁP LUẬT</b>	
I.	Khái niệm hệ thống pháp luật 329
II.	Hệ thống pháp luật quốc gia 334
III.	Hệ thống pháp luật của nhóm quốc gia 341
IV.	Hệ thống pháp luật quốc tế 347
V.	Hệ thống pháp luật Việt Nam 348
<b>Chương XVI</b>	
<b>XÂY DỰNG PHÁP LUẬT VÀ HỆ THỐNG HOÁ PHÁP LUẬT</b>	
I.	Xây dựng pháp luật 361
II.	Hệ thống hoá pháp luật 377
<b>Chương XVII</b>	
<b>QUAN HỆ PHÁP LUẬT</b>	
I.	Khái niệm và phân loại quan hệ pháp luật 381
II.	Thành phần của quan hệ pháp luật 385
III.	Sự kiện pháp lí 397
<b>Chương XVIII</b>	
<b>THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VÀ GIẢI THÍCH PHÁP LUẬT</b>	
I.	Thực hiện pháp luật 401

II.	Áp dụng pháp luật	404
III.	Áp dụng pháp luật tương tự	412
IV.	Giải thích pháp luật	413

#### Chương XIX

### VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÍ

I.	Vi phạm pháp luật	419
II.	Trách nhiệm pháp lí	428

#### Chương XX

### Ý THỨC PHÁP LUẬT VÀ VĂN HOÁ PHÁP LÍ

I.	Ý thức pháp luật	441
II.	Văn hoá pháp lí	454
III.	Giáo dục pháp luật	461

#### Chương XXI

### ĐIỀU CHỈNH PHÁP LUẬT

I.	Khái niệm điều chỉnh pháp luật	467
II.	Đối tượng và phạm vi điều chỉnh pháp luật	471
III.	Phương pháp điều chỉnh pháp luật	474
IV.	Cơ chế điều chỉnh pháp luật	475
V.	Các giai đoạn của quá trình điều chỉnh pháp luật	480

### DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO